

BORIS A. NOVAK: **ZIMA**

Avtor: Tine Venko, G 4. B

Mentorica: Mojca Stare Aljaž, prof.

Ljubljana, 8. 1. 2019

BORIS A. NOVAK

- **Rojstvo** (3. december 1953 v Beogradu):
  - oče Ante, po poklicu statistik
  - mama Anica, novinarka
- **Šolanje:**
  - Osnovna šola v Beogradu
  - Maturiral leta 1972 na današnji Gimnaziji Jožeta Plečnika v Ljubljani
- **Študiral:**
  - Primerjalno književnost in filozofijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani
  - Diplomiral leta 1978
  - V letih 1988/89 se je študijsko izpopolnjeval v ZDA
  - Leta 1991 je na Univerzi Tennessee predaval o poeziji (Katedre odličnosti v humanističnih vedah)
  - Doktoriral leta 1996

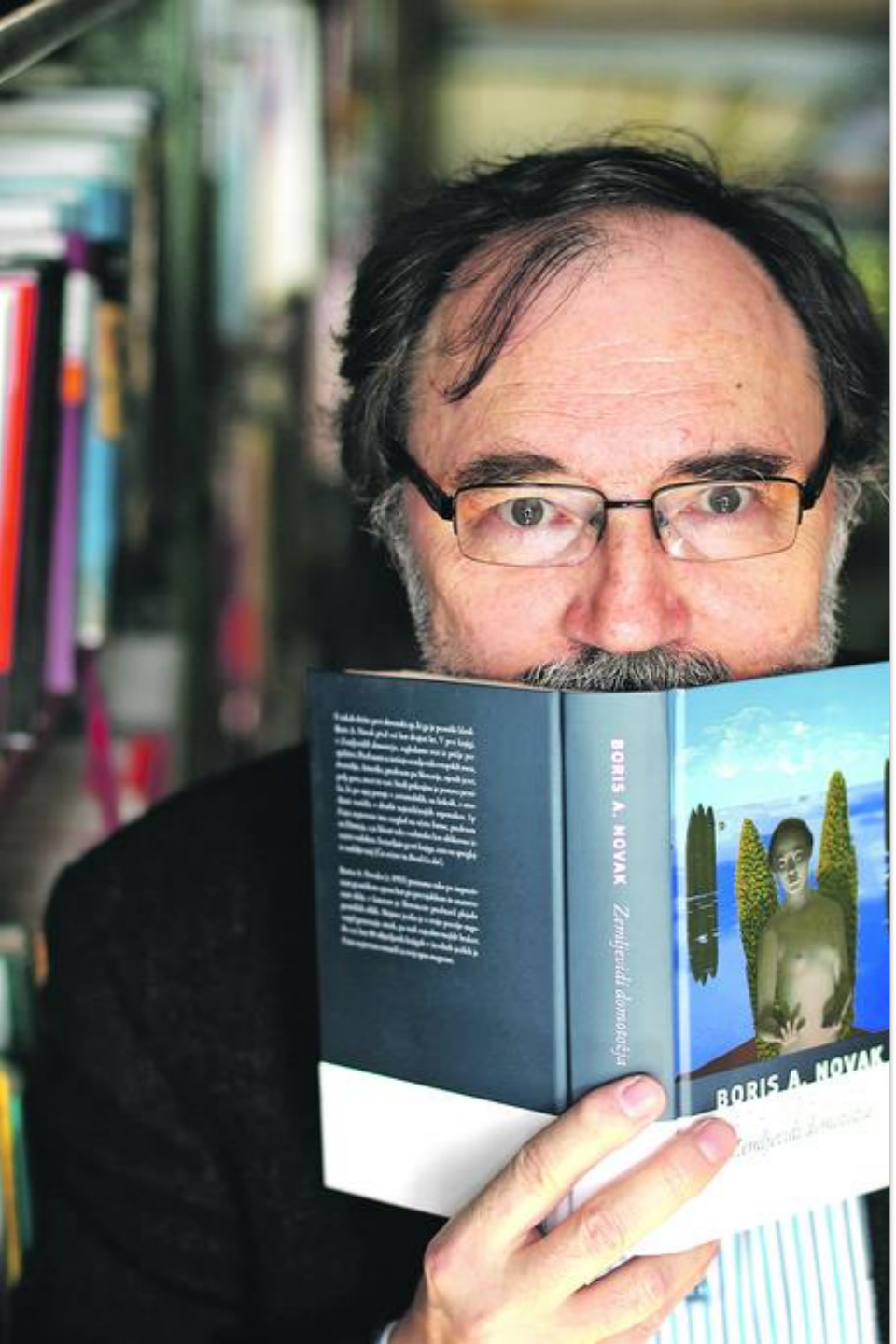
BORIS A. NOVAK

- Zaposlen kot dramaturg v SNG Drama v Ljubljani (1980 - 1986)
- Urednik otroške revije *Kurirček*
- 1991 – 1996 urednik literarnega programa za otroke v DZS
- 1994-2000 predsednik mirovnega komiteja pri mednarodnem PEN
- Od leta 1996 predava na Filozofski fakulteti v Ljubljani :
  - sprva kot docent
  - 2002 izredni profesor
  - 2007 redni profesor

BORIS A. NOVAK

- Prevajalec iz francoščine in okcitanščine
- Radijske igre, drame
- **Poezije:**
  - Stihožitje (1977)
  - Hči spomina (1981) → Zima (cikel Let časa)
  - 1001 stih (1983)
- **Nagrade:**
  - nagrada Prešernovega sklada za pesnitev *1001 stih* (1984),
  - izredni član SAZU v razredu za umetnosti (2017),
  - Prešernova nagrada za življenjsko delo (2018).

BORIS A. NOVAK

- Obdobje:
  - konec 70. in na začetku 80. let (postmodernizem)
  - eksistencializem
- Značilnosti:
  - **zunanja zgradba** (tradicionalna): sonet
  - **notranja zgradba** (moderna): polna bogate metaforike, zvočna in pomenska vrednost besede, vpliv francoskih avtorjev (Mallarmeja in Valerija)
- Slog: simbolizem

IV Zima je do popolne beline zamrznjeni čas.
Bela je pot; bel je potnik; belo je potovanje v nič.
ZIMA Tišina je bela, ne prekričim je; kajti, bel je moj glas.
Svetloba je bela, tenka svila; svet je bel in lep mrlič . . .

Le od kod tolikšna belina? Iz belega neba.
A obzorje? . . . — Ni ga; je le belina, nedogledna
in neizrekljiva: belina brez meja, brez vrha in brez dna;
do bolečine slepeča skrivnost, prva in poslednja . . .

Bela trava na poljih. Na drevju belo listje.
Bele strehe na hišah; v hišah pobeljeni strah.
Na belem nebu oblaki — bele, bele, blazne lise!
Bolni medvedje v pečinah. Na pečeh zabeljeni prah . . .

Bela je voda, vklenjena v ledene verige:
bel je slap, ki visi v zraku; bela je reka, ki stoji.
Belo in prazno in lepo je platno zimske slike.
Bela in mrzla in topla je odeja sveta, ki spi, spi, spi . . .

Bele, bele so igre: otroci se kepajo — za vrat in za smeh;
ti mali zidarji gradijo nebotičnik iz snega;
ti mali piloti letijo na lesenih saneh;
ti mali kiparji klešejo sneženega moža . . .

Belo, belo, belo je tvoje telo! . . . Ledeno ogledalo
vodne gladine mi krađe tvojo belo lepoto.
Belina nama škriplje pod koraki. — Časa je tako malo! —
Držim te za roko, razbeljeno belino, edino toploto . . .

Nebesni vulkan bruha sneg; oko se predaja beli lavi.
Plaz, plaz! (To gora stresa velikansko belo glavo.)
Bel vihar mede sledi . . . — Le črn dimnik piše daljavi,
a razdalja — bela radirka — briše dimno pisavo . . .

Sneži . . . bel riž na svatbi neba in zemlje, sanjske sani.
Sneži . . . belina v prahu, mleko za otroško oko:
deček z začudeno sapo topi led na šipi in leti —
ob padanju beline se vzpenja v nebo, nebo, nebo . . .

Bel veter izbriše prostor v čisto belino, v beli mir.
Beli in kratki so dnevi, bele in dolge noči: čas prši.
(Pišem, da bi izgazil pot skozi ta zimski, beli, prazni papir;
a zaman: bele so besede, te lepe besede brez sledi . . .)

Ta belina, ki mede vse sledi . . . to je čas, ki sneži v nas.
Ta sneg, ki zasipa vse gazi . . . to je smrt, ki živi v nas. —
A pod ledeno zimsko skorjo smrtonosna reka nosi nov čas:
nove pomladi in poletja za nas . . . in celo večnost brez nas .

ZIMA

ANALIZA

Pesnik opisuje zimski svet, ki je ves bel in spokojen. Hkrati se avtor sprašuje, od kod ta belina in ugotovi, da iz neba, ki je prav tako belo. Obzorja praktično ni, saj je prav tako belo in nedoločljivo. Beli so tudi ljudje, njihovi glasovi in telesa. Bele so tudi otroške igre. Belo je telo ljubljenega dekleta. Belina je neskončna, a je vse kar pesnika obdaja zelo krhko, saj je minljivo. Čeprav se nam mogoče zdi drugače, pa je zima upanje za prihodnost. Nekoč bo namreč prišla pomlad in za njo poletje. Pesnik bo sicer nekoč umrl, tako kot vsak človek, saj je tudi človeško življenje minljivo, a svojo smrtnost hoče preseči s poezijo, ki jo ustvarja.

NOTRANJA ZGRADBA

Pesem je **postmodernistična**, saj pesnik v njej skuša obnoviti nekdanje vrednote modernizma. V zimi so motivi letnega časa in strogo urejena oblika. **Tradicionalni motivi** in **oblika** zaživijo s svobodno rabo besed in besednih zvez. Ključna beseda je pridevek '**bel**', ki predstavlja rdečo nit pesmi (bela polt, belo, belo, belo je tvoje telo, bela lava, bel veter) polna pa je tudi različnih pomenov in simbolov.

Pesem je ustvarjena v visokem slogu, saj je **metaforično bogata** ('Ta belina, ki mede vse sledi...to je čas, ki sneži v nas...'), ponekod se kaže kot **opis** (bele, bele so igre: otroci se kepajo – za vrat in za smeh; ti mali zidarji...) ali v neposredne **izjave** (Pišem, da bi izgazil pot skozi ta zimski, beli, prazni papir...).

Tema pesmi je **bivanjska**. Pod navidezno idiličnimi podobami zimskega sveta si pesnik postavlja samemu sebi zelo resna vprašanja o neskončnosti obstajanja sveta o mestu, ki ga ima v njej.

ZUNANJA ZGRADBA

- Desetih štirivrstičnih kitic
- Prestopna rima (A B A B)
- Okrasni pridevnik: bel, pobeljen, slepeč, prazen, topla, sanjske . . .
- Poosebitev: vulkan bruha sneg, slap visi v zraku, črn dimnik piše, belina škriplje pod oblaki...
- podvojitev: bele, bele so igre ...

ZUNANJA ZGRADBA

- Anafora ali stopnjevanje: ti mali zidarji gradijo nebotičnik iz snega;
ti mali piloti letijo na lesenih saneh;
ti mali kiparji klešejo snežnega moža...
- vzklik: Plaz, plaz!
- retorično vprašanje: Le od kod tolikšna belina?
- mnogovezje: Belo in prazno in lepo je platno slike...
- brezvezje: bele, bele, blazne lise...
- zamolk: Sneži... ...slepeča skrivnost, prva in poslednja...

GLAVNE IDEJE

Boris A. Novak v Zimi razmišlja o minevanju, trajanju in ponovnem vračanju. Čas kraljuje vsemu, kar obstaja, kar pomeni začetek in konec. Čas pesniku pomeni minevanje, prinaša smrt, je pa ta čas večni in neskončni. Pesnik tudi o ljubezni razmišlja, da je časovno omejena. Le poezija je tista, ki je prav tako večna, kot čas.

VREDNOTENJE

- Čustveno:
  - Spokojnost zime, milina
  - Spomin na otroštvo (5 kitica)
- Izkušensko:
  - Minljivost

VIRI IN LITERATURA

- JESENOVEC, ANA, in LENARDIČ, Jaka. 2016. Književnost na maturi 2017. Mengeš: ICO, d.o.o. (Zbirka Priročniki; 69). ISBN 978-961-6868-72-3
- PAVLIČ Darja, PEZDIRC BARTOL Mateja, LAH Klemen, LENARŠIČ Bernarda in PERKO Janja. 2011. Berilo 4, Učbenik za slovenščino – književnost v 4. letniku gimnazij in srednjih šol. Ljubljana 2010: Mladinska knjiga Založba, d. d.
- <http://gradiva.txt.si/slovenscina/slovenscina-za-gimnazije-srednje-sole/4-letnik/sodobno-slovensko-pesnstvo-2/boris-a-novak-zima/>
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Boris_A._Novak

VIRI SLIK

- Boris A. Novak:
  - https://www.google.com/search?q=boris+a+novak&client=firefox-b-ab&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiWoomJ2OPfAhXJ2qQKHbrKA_UQ_AUIDigB&biw=766&bih=726#imgsrc=jUYiPBZmGQqhFM:
  - https://www.google.com/search?q=boris+a+novak&client=firefox-b-ab&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiWoomJ2OPfAhXJ2qQKHbrKA_UQ_AUIDigB&biw=766&bih=726#imgsrc=-oaV4yfMIjNrmM:
  - https://www.google.com/search?q=boris+a+novak&client=firefox-b-ab&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiWoomJ2OPfAhXJ2qQKHbrKA_UQ_AUIDigB&biw=766&bih=726#imgdii=-4AUjm56ej36SM:&imgsrc=jUYiPBZmGQqhFM:
  - https://www.google.com/search?q=boris+a+novak&client=firefox-b-ab&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiWoomJ2OPfAhXJ2qQKHbrKA_UQ_AUIDigB&biw=766&bih=726#imgsrc=j3qj-WpCsB_33M:

HVALA ZA POZORNOST!

Vprašanja?